

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ІСТОРІЯ. ПОЛІТОЛОГІЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Головний редактор чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов

Заснований у 2011 р.

ВИПУСК 18

МАРІУПОЛЬ – 2017

УДК 3(05)

Вісник Маріупольського державного університету.

Серія: Історія. Політологія

Збірник наукових праць

Видається 3 рази на рік. Заснований у 2011 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою МДУ (протокол № 14 від 08.06.2017 р.)

Вісник МДУ. Серія: Історія. Політологія включено до Переліку наукових фахових видань України з політичних наук (наказ МОН України № 793 від 04.07.2014 р.) та історичних наук (наказ МОН України № 261 від 06.03.2015 р.).

Видання включено до міжнародних наукометричних баз даних

Index Copernicus International sp.z o.o. та «Российский индекс научного цитирования» (РИНЦ), а також до фонду наукової електронної бібліотеки «КиберЛенинка»

Головна редколегія:

Головний редактор – чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов

Заст. головного редактора – д.е.н., проф. О. В. Булатова

Члени редколегії: д.філол.н., проф. С. В. Безчотнікова,
д.і.н., проф. В. М. Романцов, д.культурології, проф. Ю. С. Сабадаш,
д.ю.н., проф. О. В. Філонов, д.е.н., проф. Ю. І. Чентуков.

Редакційна колегія серії:

Головний редактор – чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов

Заступник головного редактора – д.і.н., проф. В. М. Романцов

Відповідальний секретар – к.політ.н., проф. М. В. Трофименко

Члени редакційної колегії: д.політ.н., проф. В. А. Войналович, д.і.н., проф. А. В. Гедьо,
д.і.н., проф. І. М. Грідіна, д.і.н., проф. О. І. Гуржій, д.політ.н., проф. Г. І. Зеленько, д.і.н.,
проф. В. Ф. Лисак, д.і.н., проф. Р. О. Литвиненко, д.політ.н., проф. І. Г. Оніщенко,
д.політ.н., проф. Н. П. Пашина, д.і.н., проф. І. С. Пономарьова, д.і.н., проф. О. П. Ресент,
д.політ.н., проф. С. Ю. Римаренко, д.соціол.н., проф. Б. В. Слющинський,
д.і.н., проф. О. В. Стяжкіна, д.і.н., проф. Н. Р. Темірова.

Іноземні фахівці: д.політ.н., проф. Т. Граціані (Італійська Республіка),
д.політ.н., проф. К. Карнасіотіс (Грецька Республіка),
д.політ.н., проф. С. Корнеа (Республіка Молдова),
д.і.н., проф. П-Р. Магочій (Канада),
д.політ.н., проф. А. Романо (Італійська Республіка).

Науковий секретар – к.і.н., доц. С. С. Арабаджи

Засновник: Маріупольський державний університет

87548, м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129а

тел.: (0629)53-22-60; e-mail: visnyk.mdu.istoria.politologia@gmail.com

Сайт видання: www.visnyk-politologia.mdu.in.ua

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
(Серія КВ №17802-6652Р від 24.05.2011)

Тираж 100 примірників. Замовлення № 054/017

Видавець «Видавничий відділ МДУ»

87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ДК №4930 від 07.07.2015 р.

ISSN 2518-1521 (Online)

ISSN 2226-2830 (Print)

© МДУ, 2017

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Забавін В.О., Небрат С.Г. НЕОРДИНАРНЕ ПОХОВАННЯ ЗРУБНОГО ЧАСУ З КУРГАНУ БІЛЯ СМТ. ЯЛТА (ПІВНІЧНО-СХІДНЕ ПРИАЗОВ'Я)	11
Коробка В.М. СОЦІАЛЬНИЙ СКЛАД МІСЬКИХ ДУМ ТА УПРАВ КАТЕРИНОСЛАВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ В 1870 – 1914 рр.	21
Коробка Ю.В. ІНДУСТРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У 1953 – 1964 рр.: ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ	33
Мельников Е.О. ПІДГОТОВКА УНТЕР-ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ У ПОЛКОВИХ ШКОЛАХ ХАРКІВСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО ОКРУГУ У 60-ті рр. ХІХ ст.	45
Небрат С.Г. ПОХОВАННЯ ІНГУЛЬСЬКОЇ КАТАКОМБНОЇ КУЛЬТУРИ З ДЕРЕВ'ЯНИМ ПОСУДОМ	52
Нефьодов Д.В. СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ ТА РУХ ЗА КОМУНІСТИЧНУ ПРАЦЮ В ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ (1946–1965 рр.) В ПРАЦЯХ РАДЯНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 1960-х – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ 1980-х рр.	65
Папазова А.В., Терендій Т.В. ВБРАННЯ ТА ПРИКРАСИ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТЯНКИ В ЕПОХУ БАРОКО	70
Папазова А.В., Чиканенко Д.С. СУПРОТИВ НАСЕЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРДЕНУ ЄЗУЇТІВ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ ХVІ – В ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ ХVІІ СТ.	76
Пашина Н.П. ВПЛИВ АГРАРНИХ МІГРАЦІЙ У ПІСЛЯРЕФОРМЕНІЙ ДОНБАС НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІЕТНІЧНОСТІ ПІВДЕННОГО СХОДУ УКРАЇНИ (1861 – 1900 гг.)	87
Подобєд О.А. СПОРТИВНЕ ЖИТТЯ ПЕРЕМІЩЕНИХ УКРАЇНЦІВ У ПОВОЄННІЙ ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ	95
Реуцька А.М. ВИРОБНИЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ РОБІТНИКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЧОРНОЇ МЕТАЛУРГІЇ УРСР (1950-1960-І РР.)	108
Романуха О.М. ПИТАННЯ ПОВЕРНЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВІДНОСИНАХ	116
Романцова Н.І. СОЦІОЛОГІЧНІ ПРАЦІ М. ГРУШЕВСЬКОГО ЕМІГРАНТСЬКОЇ ДОБИ. ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ	123
Sazonov V. SOME REMARKS ON THE ORIGIN OF IDEOLOGY OF DIVINE WARFARE IN EARLY DYNASTIC LAGAŠ	129
Салата Г.В. ІСТОРІЯ НАУКИ І ТЕХНІКИ У ПРОБЛЕМНОМУ ПОЛІ БІОКУЛЬТУРНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ	140

Сацький П.В.	145
КАПІТАЛЬНІ ВКЛАДЕННЯ І ЇХ ОСВОЄННЯ В КРИМУ У 1953 Р. ЯК ПЕРЕДУМОВА ІНТЕГРАЦІЇ ПІВОСТРОВА ІЗ УРСР	
Стороженко І.С.	154
ГІПОТЕЗА ГЕНЕЗИСУ ТА ЕВОЛЮЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА В АСПЕКТІ ПАСІОНАРНОЇ ТЕОРІЇ ЕТНОГЕНЕЗУ (КІНЕЦЬ XV-СЕРЕДИНА XVII ст.)	
Федоренко Є.	162
ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ГРУПИ У ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (1994 – 2016 роки)	
Цецик Я.П.	169
ОСОБЛИВОСТІ АНТИЄВРЕЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ ЧОРНОСОТЕНЦІВ НА ВОЛИНІ НА ПОЧАТКУ XX СТ.	
Шевчук В.А.	175
КОЛПОЛТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ АДВЕНТИСТІВ СЬОМОГО ДНЯ НА ГАЛИЧИНІ ТА ВОЛИНІ (1918-1939)	
Шостак І.В.	188
РЕОРГАНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИМО-КАТОЛИЦЬКИМИ ДУХОВНИМИ СЕМІНАРІЯМИ У ХІХ СТОЛІТТІ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ	
ПОЛІТИЧНІ НАУКИ	
Buchyn M.	195
CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITY DURING ELECTIONS: THE EVOLUTION OF LAW REGULATION IN UKRAINE	
Гедьо А.В, Шевченко В.А.	201
РОЛЬ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН У ВРЕГУЛЮВАННІ СУЧАСНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ	
Горло Н.В.	209
ІРЕДЕНТИЗМ В КОНТЕКСТІ ВІДЦЕНТРОВИХ ПРОЦЕСІВ: СУТНІСТЬ І СПІВВІДНОШЕННЯ З СЕПАРАТИЗМОМ І СЕЦЕСІЄЮ	
Грідіна І.М.	215
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВРЕГУЛЮВАННІ КОНФЛІКТУ НА СХОДІ УКРАЇНИ: ПОТЕНЦІЇ ТА РЕАЛІЇ	
Демиденко О.І.	225
ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ З УКРАЇНИ	
Dorosh L., Turchyn J.	231
BALTIC AND BLACK SEA UNION AS AN ALTERNATIVE SYSTEM OF REGIONAL SECURITY: PROSPECTS FOR UKRAINE	
Zdorovega M., Ivasechko O.	240
THE MATRIX OF THE SWOT-ANALYSIS TO THE OSCE FUNCTIONING IN THE CONTEXT OF THE CONFLICT IN THE EAST OF UKRAINE	
Козачук О.О.	248
ВПЛИВ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕТНІЧНІ ГРУПИ ТА ЕТНІЧНУ МОБІЛІЗАЦІЮ В США	
Кушнарьов І.В.	256
ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ В ІСПАНІЇ: ХАРАКТЕРНІ ПРОЯВИ ТА НАПРЯМКИ БОРОТЬБИ	
Макарук І.В.	263
«СХІДНА ПОЛІТИКА» ПОЛЬЩІ: ЕТАП ТВОРЕННЯ	

Ostapiak V. STRATEGIC PARTNERSHIP OF FORMER USSR COUNTRIES (USING THE EXAMPLE OF RUSSIAN FEDERATION, MOLDOVA, AND COUNTRIES OF THE CAUCASIAN REGION)	269
Парлюк В.І. ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ 2016 Р. ЯК ПОКАЗНИК ТРАНСФОРМАЦІЇ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ АВСТРІЇ	278
Патрушев В.С. ІНТЕРНЕТ-ЗМІ: КРИТЕРІЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	288
Печеранський І.П. КЛЕРИКАЛЬНІ ПАРТІЇ ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГАЛИЧНИН 1820-1930-Х РОКІВ У КОНТЕКСТІ КОНСЕРВАТИВНОГО СПАДКУ УКРАЇНИ	295
Poiarkova T. UKRAINIAN FRONTS OF «NEW MODERN WAR»	304
Прихненко М.І. ІДЕОЛОГІЯ І ПРАКТИКА БЛЕРИЗМУ: ЗАГАЛЬНО-ПОВЕДІНКОВИЙ І СВІТОГЛЯДНИЙ ІМПЕРАТИВИ ТОНІ БЛЕРА	313
Прошин Д.В. СТРАТЕГИЧЕСКИЙ КОМПРОМИСС КАК СЦЕНАРИЙ ПРЕКРАЩЕНИЯ ТЕРРОРИСТИЧЕСКОГО НАСИЛИЯ	321
Рижков М.М., Зайцева М.В. ПЕРСПЕКТИВИ ВПЛИВУ НЕФОРМАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ БРІКС НА СВІТОВУ ПОЛІТИКУ	333
Рябінін Є.В. КОНЦЕПЦІЯ «РУССКОГО МИРА» В КОНТЕКСТІ ЕКЗОГЕННОГО ВПЛИВУ РОСІЇ НА ДОНБАС (ПЕРІОД 1991-2013 РР.)	340
Сергієнко Т.І. ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО АСПЕКТУ ПРОЦЕСУ ІНТЕГРАЦІЇ	349
Смирнова К.Є. ДЕМОКРАТИЧНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В ТУНІСІ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОТИРІЧЧЯ	354
Твердохліб Ю.М. ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ: ПРОЦЕС ПЛАНУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ	360
Требін М.П. ВІЙНА І ТЕРОРИЗМ: СИМБІОТИЧНІ ВІДНОСИНИ	365
Трофименко А.В. ПРАВОВІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ	374
Трофименко М.В. ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЯ	381
Фогел Х.Є. ЄВРОПЕЇЗАЦІЯ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПОЛЬЩІ	389
Цветкова Ц. ДИПЛОМАТИЧЕСКОЕ СТОЛКНОВЕНИЕ РОССИИ С ВЕЛИКОБРИТАНИЕЙ НА КАВКАЗЕ В 30-Х ГОДАХ XIX ВЕКА	400
Шипунов Г.В. ІНСТИТУЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	410

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

РЕЦЕНЗІЯ

КАСЬЯНОВА М.М. УКРАЇНЦІ В МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ В УМОВАХ ПОСТЫПОЛЯРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ / М.М. КАСЬЯНОВА. – МОНОГРАФІЯ. – ВІННИЦЯ: ЦОП «ДОКУМЕНТ ПРИНТ», 2017. – 520 с. (О.Я. Калакура)	418
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	421
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ В ЗБІРНИКУ НАУКОВИХ ПРАЦЬ	424

CONTENTS

HISTORICAL SCIENCE

Zabavin V., Nebrat S.	11
UNCOMMON BURIAL GROUND OF TIMBER-GRAVE PERIOD FROM THE MOUND NEAR THE URBAN VILLAGE YALTA (NORTH-EAST OF THE AZOV SEA REGION)	
Korobka V.	21
SOCIAL COMPOSITION OF LOCAL GOVERNMENT AGENCIES OF YEKATERINOSLAV PROVINCE IN 1870 – 1914	
Korobka Yu.	33
INDUSTRIAL DEVELOPMENT OF DONETSK REGION IN 1953 – 1964: HISTORIOGRAPHY OF THE PROBLEM	
Melnykov E.	45
THE NON-COMMISSIONED OFFICERS TRAINING AT THE REGIMENTAL SCHOOLS OF KHARKOV MILITARY DISTRICT IN THE 60-S OF XIX CENTURY	
Nebrat S.	52
INGUL CATACOMB CULTURE BURIALS WITH WOODENWARE	
Nefyodov D.	65
SOCIALIST COMPETITION AND COMMUNIST LABOR MOVEMENT IN POSTWAR UKRAINE (1946–1965) IN THE WORKS OF SOVIET RESEARCHERS OF THE SECOND HALF OF THE 1960S– EARLY 1980S	
Papazova A., Terendiy T.	70
COSTUME AND ACCESSORIES OF A POLISH SZLACHCIANKA OF THE BAROQUE PERIOD	
Papazova A., Chykanenko D.	76
THE RESISTANCE OF POPULATION TO THE SOCIETY OF JESUS IN THE UKRAINIAN LANDS IN THE LATE XVI – FIRST HALF OF XVII CENTURY	
Pashyna N.	87
IMPACT OF AGRARIAN MIGRATIONS TO POST-REFORM DONBAS ON FORMING MULTI-ETHNICITY OF THE SOUTH-EAST OF UKRAINE (1861-1900)	
Podobied O.	95
UKRAINIAN DISPLACED SPORTING LIFE OF POST-WAR WEST GERMANY	
Reutskaya A.	108
PRODUCTION ENVIRONMENT OF WORKERS OF BUSINESSES INVOLVED IN FERROUS METALLURGY IN UKRAINIAN SOVIET SOCIALIST REPUBLIC (1950s- 1960s)	
Romanukha O.	116
THE ISSUE OF GIVING BACK THE CULTURAL VALUES IN THE PRESENT UKRAINIAN-RUSSIAN RELATIONS	
Romantsova N.	123
M. HRUSHEVSKY'S SOCIOLOGICAL WORKS OF THE EMIGRANT PERIOD. HISTORIOGRAPHIC ANALYSIS OF THE ISSUE	
Sazonov V.	129
SOME REMARKS ON THE ORIGIN OF IDEOLOGY OF DIVINE WARFARE IN EARLY DYNASTIC LAGAŠ	

Salata H.	140
THE SCIENTIFIC FIELD OF CULTURAL ANTHROPOLOGY: THE HISTORY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY	
Satskyi P.	145
INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF THE CRIMEA IN 1953 AND INTEGRATION OF THE CRIMEAN PENINSULA TO UKRAINIAN SSR	
Storozhenko I.	154
THE HYPOTHESIS OF THE GENESIS AND EVOLUTION OF UKRAINIAN COSSACKS IN THE ASPECT OF PASSIONARY THEORY OF ETHNOGENESIS (the END of XV-MID of XVII century)	
Fedorenko Y.	162
CHANGES ON NUMBER OF UKRAINIAN MIGRATION GROUP IN CZECH REPUBLIC (1994 - 2016 years)	
Tsetsyk J.	169
FEATURES ADVOCACY ANTI-JEWISH REACTIONARIES IN VOLYN EARLY TWENTIETH CENTURY	
Shevchuk V.	175
COLPORTEUR ACTIVITY SEVENTH DAY ADVENTISTS IN GALICIA AND VOLYN (1918-1939)	
Shostak I.	188
REORGANIZATION OF STATE MANAGEMENT SYSTEM OF THE ROMAN CATHOLIC SEMINARY IN THE NINETEENTH CENTURY ON THE UKRAINIAN LANDS IN THE RUSSIAN EMPIRE	
POLITICAL SCIENCE	
Buchyn M.	195
CONSTITUTIONAL RESPONSIBILITY DURING ELECTIONS: THE EVOLUTION OF LAW REGULATION IN UKRAINE	
Gedo A., Shevchenko V.	201
THE ROLE OF THE SECURITY COUNCIL IN THE SETTLEMENT OF THE MODERN REGIONAL CONFLICTS	
Gorlo N.	209
IRREDENTISM IN THE CONTEXT OF CENTRIFUGAL PROCESSES: NATURE AND RELATIONSHIP WITH SEPARATISM AND SECESSION	
Gridina I.	215
THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN CONFLICT RESOLUTION IN EASTERN UKRAINE: PROSPECTS AND REALITIES	
Demydenko A.	225
THE CAUSES AND THE CONSEQUENCES OF THE INTELLECTUAL MIGRATION FROM UKRAINE	
Dorosh L., Turchyn J.	231
BALTIC AND BLACK SEA UNION AS AN ALTERNATIVE SYSTEM OF REGIONAL SECURITY: PROSPECTS FOR UKRAINE	
Zdorovega M., Ivasechko O.	240
THE MATRIX OF THE SWOT-ANALYSIS TO THE OSCE FUNCTIONING IN THE CONTEXT OF THE CONFLICT IN THE EAST OF UKRAINE	
Kozachuk O.	248
STATEBUILDING PROCESSES' INFLUENCE ON ETHNIC GROUPS AND ETHNIC MOBILIZATION IN THE UNITED STATES OF AMERICA	

Kushnarov I.	256
POLITICAL CORRUPTION IN SPAIN: TYPICAL MANIFESTATIONS AND DIRECTIONS OF COMBATING IT	
Makaruk I.	263
«EASTERN POLICY» OF POLAND: THE CREATION STAGE	
Ostapiak V.	269
STRATEGIC PARTNERSHIP OF FORMER USSR COUNTRIES (USING THE EXAMPLE OF RUSSIAN FEDERATION, MOLDOVA, AND COUNTRIES OF THE CAUCASIAN REGION)	
Parlyk V.	278
THE PRESIDENTIAL ELECTION IN 2016 AS AN INDICATOR OF THE TRANSFORMATION OF THE PARTY SYSTEM IN AUSTRIA	
Patrushev V.	288
ONLINE MEDIA: IDENTIFICATION CRITERIA	
Pecheranskyi I.	295
CLERICAL PARTIES AND PUBLIC POLITICAL ORGANIZATIONS OF GALICIA 1820 – 1930 th IN THE CONTEXT OF CONSERVATIVE HERITAGE OF UKRAINE	
Poiarkova T.	304
UKRAINIAN FRONTS OF «NEW MODERN WAR»	
Prykhnenko M.	313
IDEOLOGY AND PRACTICE OF BLERISM: BEHAVIORAL AND WORLDVIEW IMPERATIVES OF TONY BLAIR	
Proshyn D.	321
STRATEGIC COMPROMISE AS A SCENARIO FOR THE END OF TERRORIST VIOLENCE	
Ryzhkov N., Zaitseva M.	333
FUTURE IMPACT OF THE BRICS ON WORLD POLITICS	
Ryabinin Y.	340
“RUSSIAN WORLD” CONCEPT IN TERMS OF THE EXOGENOUS INFLUENCE OF RUSSIA ON DONBASS REGION (1991 – 2013)	
Sergienko T.	349
FEATURES OF SOCIO-POLITICAL ASPECT OF THE INTEGRATION PROCESS	
Smyrnova K.	354
DEMOCRATIC TRANSFORMATION IN TUNISIA: TRENDS AND CONTRADICTIONS	
Tverdokhlib Ju.	360
PSYCHOLOGICAL OPERATIONS PLANNING AND IMPLEMENTING PROCESS	
Trebin M.	365
WAR AND TERRORISM: SYMBIOTIC RELATIONSHIPS	
Trofimenko A.	374
LEGAL BASIS FOR SOCIAL PROTECTION FOR INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN UKRAINE	
Trofymenko M.	381
PUBLIC DIPLOMACY OF THE KINGDOM OF NORWAY	
Fogel Kh.	389
THE EUROPEANIZATION OF THE POLISH MIGRATION POLICY	
Tsvetkova Ts.	400
DIPLOMATIC PLACEMENT OF RUSSIA WITH THE GREAT BRITAIN IN CAUCASUS IN 30-X PP. XIX th cent.	

Shypunov H.	410
INSTITUTIONAL AND ORGANIZATIONAL EVOLUTION OF POLITICAL PARTIES: METHODOLOGICAL BASES FOR THE STUDY	

SCIENTIFIC LIFE

REVUE	
KASYANOVA M. UKRAINIANS IN MIGRATION PROCESSES IN EASTERN EUROPE IN TEMPS OF TRANSFORMATION OF THE POST-BIPOLAR INTERNATIONAL SYSTEM / M. KASYANOVA. – MONOGRAPH. – VINNITSA: «DOCUMENT PRINTER», 2017. – 520 P. (O. Kalakura)	418
INFORMATION ABOUT THE AUTHORS	421
REQUIREMENTS FOR THE SCIENTIFIC PAPERS FOR PUBLICATION IN THE COLLECTED WORKS	424

Д.В. Нефьодов

**СОЦІАЛІСТИЧНЕ ЗМАГАННЯ ТА РУХ ЗА КОМУНІСТИЧНУ ПРАЦЮ В
ПОВОЄННІЙ УКРАЇНІ (1946–1965 рр.) В ПРАЦЯХ РАДЯНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ
ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ 1960-х – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ 1980-х рр.**

Метою наукової розвідки є дослідження радянської історіографії другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. по вивченню соціалістичного змагання та руху за комуністичну працю в УРСР в повоєнний період (1946–1965 рр.). В радянській історичній науці досліджуваного періоду соцзмагання і комуністичне ставлення до праці протиставлялося конкуренції капіталістичної економіки, проголошувалося потужним фактором самоорганізації робітничого класу. Крім того, в ряді робіт підкреслюється, що участь робітників в соцзмаганні стало засобом їх залучення до управління виробництвом. Недостатнє матеріальне забезпечення підприємств, прийом зобов'язань без урахування реальних умов і резервів, недостатня вимогливість і поспішність у привласненні почесних звань, на думку радянських науковців стали істотними недоліками в процесі організації руху і значно вплинули на його результати. Факт втручання та тотального контролю над процесом організації змагання традиційно проголошувався «турботою партії», але аж ніяк у якості адміністративного роздмухування руху. Не маючи під собою реальної економічної основи, дана форма «творчої активності» робітників стала одним із «китів» радянської пропаганди.

Ключові слова: УРСР, робітничий клас, повоєнна відбудова, соціалістичне змагання, рух за комуністичну працю, історіографія

У листопаді 1965 р. відбулось засідання ідеологічної комісії ЦК КПРС, присвячене питанням розвитку суспільних наук в СРСР. Результатом засідання стала поява нових пріоритетів в історичних дослідженнях і створення нової схеми розуміння хрущовського періоду з акцентом на культивування суворо негативного образу. В унісон засідання комісії ЦК партії прозвучали доповіді вченої ради Інституту історії АН СРСР у лютому 1966 р., в яких засуджувався кон'юнктурний підхід хрущовського керівництва до розвитку науки. Зокрема акцентувалася увага на великому впливі суб'єктивних чинників замість оперування науковими даними, тенденційному підборі фактів з метою підтвердження своєї позиції і навпаки замовчування даних, які не вкладалися в штучно створену дійсність, штучної актуалізації досліджень.

Обговорення на засіданні Політбюро ЦК КПРС в листопаді 1966 р. стану ідеологічної роботи винесло М. Хрущову обвинувальний вирок, звинувативши його у використанні ідеології в особистих цілях, з метою самореклами, в очорненні історії партії. Подібна політика автоматично протиставляла себе і без того надто обмеженій, дозованій і виключно підконтрольній «відлизі». Рекомендація дослідникам не звертати увагу на прорахунки і помилки вела до появи нових «білих» плям тепер вже в новітній повоєнній історії.

Метою наукової розвідки є дослідження радянської історіографії другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. по вивченню соціалістичного змагання та руху за комуністичну працю в УРСР в повоєнний період (1946–1964 рр.).

Різні аспекти, опосередковано тотожні з предметом нашого дослідження, містяться в дисертаціях Ю. Лаєвської [1], Ю. Ніколайця [2], працях Я. Грицака [3], О. Додонова [4], В. Яремчука [5].

Важливим аспектом робочої проблематики як і раніше залишалася тема соціалістичного змагання і руху за комуністичну працю. Не маючи під собою реальної

економічної основи проте дана форма «творчої активності» робітників стала одним із «китів» радянської пропаганди. Зрив форсованого «вступу в комунізм» спровокував зміну формулювання назви руху – «за комуністичну працю» трансформувалося в «рух за комуністичне ставлення до праці». Згідно радянського трактування, сутність соцзмагання проявляється насамперед у розвитку виробничої активності робітників, у виявленні їх організаторських здібностей і талантів, в прагненні внести у виробництво накопичений досвід, що сприяє раціональній організації праці, виробництва і управління [6, с. 197]. Явні ознаки відставання соціалістичної економіки від країн Заходу в кінці 50-х – першій половині 60-х рр. конкретизували основний сенс і назву соцзмагання «в підвищенні ефективності суспільного виробництва» [7, с. 176].

У радянській літературі є різні точки зору на питання періодизації руху. Більшість дослідників виділяють початковий етап нового змагання – листопад 1958 – січень 1959 рр. Далі розвиток руху за комуністичну працю в одних роботах розглядається по роках, в інших – в основу періодизації покладено партійні з'їзди. На жаль, радянські дослідники не розкривають характерні риси і специфічні особливості руху на кожному етапі його розвитку. Л. Рогачевська виділила два основних періоди в розвитку руху за комуністичну працю в роки семирічки. Перший період – від початку нового змагання до першої Всесоюзної наради передовиків руху за комуністичну працю (травень 1960 р.); другий – від цієї наради до кінця семирічки (1965 р.) [8, с. 40].

На думку дослідниці Є. Бейліної, соцзмагання в кінці 50-х – першій половині 60-х рр. більш активно сприяло зростанню культурно-технічного рівня робітників, стало вимагати все більш високої кваліфікації, загального зростання культури. На відміну від попередніх періодів, воно стало зобов'язанням, без його виконання звання ударника не присуджували [9, с. 287]. У той же час в роботі дослідниці присутні негативні оцінки впливу перебудови управління промисловістю за територіальною ознакою, здійсненої з ініціативи М. Хрущова в 1957 р., яка «замкнула соцзмагання колективів всередині економічного району, призвела до ослаблення зв'язків між спорідненими підприємствами і до погіршення роботи по обміну виробничим досвідом» [9, с. 296].

Питання внеску робітничого класу України у розвиток нових форм соцзмагання порушено в ґрунтовній монографії М. Шепети [10]. Окрім загальновідомих і досліджених, автор висвітлює такі форми як соцзмагання за дострокове освоєння проектних потужностей підприємств, за використання додаткових резервів виробництва для перевиконання планів, за оволодіння суміжними професіями, за збільшення випуску продукції на існуючих виробничих площах, за оволодіння новою технікою і краще її використання, за комплексне впровадження передового досвіду, за ущільнення допоміжного часу, за зменшення трудомісткості кожної виробничої операції та багато інших. Науковець розглядає участь робітників у соцзмаганні не лише як форму їх виробничої активності, але і засіб залучення до управління виробництвом. Історик стверджує, що виконуючи взяті зобов'язання, робітники практично оцінювали існуючі прийоми праці, виявляли недоліки керівництва різними ланками виробництва, вносили свої доповнення в плани і норми, добивалися кращого використання устаткування, сировини і матеріалів [10, с. 32]. Дослідник провів глибокий аналіз і виявив ряд недоліків соцзмагання (безумовно які не виходили за рамки радянської парадигми) в процесі його організації, підміну повсякденної і тривалої роботи парадністю, шумихою і компанійщиною. Історик зазначив, що ряд партійних, профспілкових і господарських керівників при організації соцзмагання основну увагу звертали на кількісні показники і дуже мало турбувались про якість. Це призводило до того, що в більшості галузей промисловості робітники преміювались головним чином за виконання і перевиконання виробничих завдань без врахування показників якості продукції. Також великим гальмом у розвитку соцзмагання на думку М. Шепети стало те, що управлінські органи слабо контролювали виконання взятих зобов'язань, а це приводило

до того, що багато з них не виконувались. Особи і колективи, які не виконували взятих зобов'язань, ніякої відповідальності за це не несли [10, с. 35].

За підрахунками іншого дослідника В. Романцова, на початку 1960 р. в Україні за звання комуністичних змагалось 40 підприємств, а наприкінці 1962 р. – 6932. Рухом за звання колективів і ударників комуністичної праці охоплено 42,8% всіх працюючих республіки. На цей час звання комуністичних удостоєні 77,6 тис. бригад (947 тис. чол.), а звання ударника комуністичної праці – 441,3 тис. чол. Проте вченим визначено, що охоплення окремих загонів робітничого класу УРСР змаганням за комуністичну працю мало нерівномірний характер. Так, у хімічній промисловості питома вага учасників змагання становила 72%, у машинобудуванні – 52,9%, у металургійній промисловості – 57,1%, на залізничному транспорті – 75,6%, у вугільній промисловості – 34,1%, у харчовій промисловості – 39,6%, у будівництві та промисловості будматеріалів – 39,2%. Дослідник пояснює це неоднаковою підготовленістю працівників різних галузей промисловості. У тих галузях, де великого поширення набули механізація й автоматизація виробничих процесів, більше працівників брали участь у русі за комуністичну працю, а там, де рівень професійно-кваліфікаційної підготовки робітників нижчий, питома вага учасників змагання за комуністичну працю значна менша [11, с. 171].

Вагомим внеском В. Романцова є те, що він також як і попередники, навів ряд недоліків руху. Так, дослідник наголосив на тому, що господарські і профспілкові організації (на відміну від М. Шепети В. Романцов уникнув формулювання «партійні працівники») в гонитві за розширенням масовості руху за комуністичну працю знижували вимогливість до його учасників. У ряді випадків прагнення робітників змагатися за завоювання звання ударника комуністичної праці не підкріплювалося відповідними організаційно-технічними заходами. Мали місце випадки адміністрування, поспішності при присвоєнні почесних звань [11, с. 174].

Ряд відмінних рис соцзмагання періоду семирічного плану (1959–1965 рр.) відображений в ґрунтовній монографії «История социалистического соревнования в СССР» [12]. Автори зазначили, що новим в цьому змаганні стало те, що боротьба за дострокове виконання планових завдань (що характерно і для попередніх етапів змагання) розгорнулася в органічному зв'язку з боротьбою за якнайшвидше освоєння нової техніки і більш досконалих технологічних процесів [12, с. 153]. Дослідники конкретизували, що цілям підвищення продуктивності обладнання відповідало і змагання за впровадження швидкісних режимів, роботи машин, верстатів, агрегатів. Найбільш масовий характер рух швидкісників отримав в металообробній промисловості [12, с. 139]. В монографії також виділені такі форми змагання, як змагання за досягнення вищої продуктивності праці на кожному робочому місці; за досягнення вищої продуктивності на кожному виді обладнання; боротьба за особистий внесок кожного працівника в подальше підвищення продуктивності праці; змагання за збільшення продукції з кожної одиниці обладнання; за підвищення продуктивності праці на кожному робочому місці і щоденне перевиконання норм виробітку на 10%; за пошук і використання внутрішніх резервів, за раціональне використання основних фондів [12, с. 155].

В цілому варто відзначити, що в 70-х рр. соцзмагання проголошено «найважливішим засобом виховання комуністичного ставлення до праці, формування і розвитку соціалістичного способу життя» [13, с. 123]. Більш того, винятково важлива роль змагання в пропаганді радянського способу життя і праці підтверджується законодавчим закріпленням в Конституції СРСР 1977 р. (ст. 15), де воно названо в ряду чинників, використовуючи які «держава забезпечує зростання продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва і якості роботи, динамічний, планомірний і пропорційний розвиток народного господарства». Даний факт надзвичайно актуалізував необхідність дослідження соцзмагання в тому числі в повоєнне двадцятиріччя.

При характеристиці соцзмагання автори монографії «Рабочий класс СССР и его ведущая роль в строительстве коммунизма» виділили дві його основні функції: економічну і соціальну. Економічна функція традиційно пов'язана з вирішенням виробничих завдань і спрямована на підвищення його економічної ефективності. У той же час соціальна функція змагання розглядається дослідниками як засіб підвищення культурно-технічного рівня, зміцнення організованості спільної діяльності робітників, вдосконалення відносин товариства і співпраці між ними. Вченими підтримується позиція щодо того, що соціальні функції змагання виявлялися в досліджуваній період не тільки всередині трудових колективів, а й на рівні суспільства, тобто в плані його впливу на взаємини класів і соціальних груп. Такі форми змагання, як внутрішньогалузеве, республіканське і загальносоюзне, на думку дослідників, сприяли підвищенню провідної ролі робітничого класу, зміцненню союзу робітників з селянством та інтелігенцією [7, с. 180].

Таким чином, в радянській історичній науці 70-х – першій половині 80-х рр. соцзмагання і комуністичне ставлення до праці протиставлялося конкуренції капіталістичної економіки, проголошувалося потужним фактором самоорганізації робітничого класу. Крім того, в ряді робіт підкреслюється, що участь робітників в соцзмаганні стало засобом їх залучення до управління виробництвом. Недостатнє матеріальне забезпечення підприємств, прийом зобов'язань без урахування реальних умов і резервів, недостатня вимогливість і поспішність у привласненні почесних звань, на думку радянських науковців стали істотними недоліками в процесі організації руху і значно вплинули на його результати. Факт втручання та тотального контролю над процесом організації змагання традиційно проголошувався «турботою партії», але аж ніяк у якості адміністративного роздмухування руху.

Список використаної літератури

1. Ласєвська Ю. В. Перетворення в економіці України в 1953–1964 рр.: історіографія проблеми : дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.06 / Юлія Віталіївна Ласєвська; Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2008. – 218 с. ; Laievska Yu. V. Peretvorennia v ekonomitsi Ukrainy v 1953–1964 rr.: istoriografiiia problemy : dys. ... kand. ist. nauk : spets. 07.00.06 / Yuliia Vitaliivna Laievska; Donetskii natsionalnyi un-t. – Donetsk, 2008. – 218 s.
2. Ніколаєць Ю. О. Суспільно-політичні процеси в УРСР другої половини 1940-х – першої половини 1960-х років: українська історіографія : дис. ... докт. іст. наук : спец. 07.00.06 / Юрій Олексійович Ніколаєць; Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2008. – 481 с. ; Nikolaiets Yu. O. Suspilno-politychni protsesy v URSR druhoi polovyny 1940-kh – pershoi polovyny 1960-kh rokiv: ukrainska istoriografiiia : dys. ... dokt. ist. nauk : spets. 07.00.06 / Yurii Oleksiiovych Nikolaiets; Kyivskii natsionalnyi un-t im. T. Shevchenka. – Kyiv, 2008. – 481 s.
3. Грицак Я. Українська історіографія. 1991 – 2001: Десятиліття змін / Я. Грицак // Україна модерна : зб. наук. ст. – 2005. – Ч. 9. – С. 43–68 ; Hrytsak Ya. Ukrainska istoriografiiia. 1991 – 2001: Desiatylittia zmin / Ya. Hrytsak // Ukraina moderna : zb. nauk. st. – 2005. – Ch. 9. – S. 43–68
4. Додонов О. Ф. Нове бачення періодизації історії радянського робітничого класу і його історіографії / О. Ф. Додонов // Культурологічний вісник. - 2002. – Вип. 8. - С. 67–74 ; Dodonov O. F. Nove bachennia periodyzatsii istorii radianskoho robitnychoho klasu i yoho istoriografii / O. F. Dodonov // Kulturolohichnyi visnyk. - 2002. – Vyp. 8. - S. 67–74
5. Яремчук В. Минуле України в історичній науці УРСР післясталінської доби / В. Яремчук. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2009. – 526 с. ; Yaremchuk V. Mynule Ukrainy v istorychnii nautsi URSR pisliastalinskoi doby / V. Yaremchuk. – Ostroh : Vydvo Nats. un-tu «Ostrozka akademiia», 2009. – 526 s.
6. Шапко В. М. Вопросы теории и практики партийного строительства. Партийное руководство экономикой / В. М. Шапко, В. А. Кладейкин, В. А. Куличенко. – Москва :

Мысль, 1974. – 287 с. ; Shapko V. M. Voprosy teorii i praktiki partiynogo stroitelstva. Partiynoe rukovodstvo ekonomikoy / V. M. Shapko, V. A. Kladeykin, V. A. Kulichenko . – Moskva : Mysl, 1974. – 287 s.

7. Рабочий класс СССР и его ведущая роль в строительстве коммунизма / Ц. А. Степанян, А. И. Арнольдов, Б. С. Маньковский и др. – Москва : Наука, 1975. – 568 с. ; Rabochiy klass SSSR i ego vedushchaya rol v stroitelstve kommunizma / Ts. A. Stepanyan, A. I. Arnoldov, B. S. Mankovskiy i dr. – Moskva : Nauka, 1975. – 568 s.

8. Рабочий класс СССР на современном этапе : сб. ст. / отв. ред. В. А. Овсянкин. – Ленинград : Изд-во Ленинград. ун-та, 1968. – 168 с. ; Rabochiy klass SSSR na sovremennom etape : sb. st. / otv. red. V. A. Ovsyankin. – Leningrad : Izd-vo Leningrad. un-ta, 1968. – 168 s.

9. Бейлина Е. Э. Рабочий класс и новые формы соревнования (1959–1965 гг.) / Е. Э. Бейлина. – Москва : Наука, 1970. – 303 с. ; Beylina Ye. E. Rabochiy klass i novye formy sorevnovaniya (1959–1965 gg.) / Ye. E. Beylina. – Moskva : Nauka, 1970. – 303 s.

10. Шепета М. Т. Боротьба робітничого класу України за розвиток промисловості / М. Т. Шепета. – Чернівці : Обл. друк. управлін. по пресі Чернів. облвиконкому, 1970. – 128 с. ; Shepeta M. T. Borotba robitnychoho klasu Ukrainy za rozvytok promyslovosti / M. T. Shepeta. – Chernivtsi : Obl. druk. upravlin. po presi Cherniv. oblvykonkomu, 1970. – 128 s.

11. Романцов В. О. Робітничий клас Української РСР (1946–1970 pp.) / В. О. Романцов. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1972. – 219 с. ; Romantsov V. O. Robitnychiy klas Ukrainskoi RSR (1946–1970 rr.) / V. O. Romantsov. – Kyiv : Vyd-vo Kyiv. un-tu, 1972. – 219 s.

12. История социалистического соревнования в СССР / под общ. ред. Г. П. Алексеева. – Москва : Профиздат, 1980. – 320 с. ; Istoriya sotsialisticheskogo sorevnovaniya v SSSR / pod obshch. red. G. P. Alekseeva. – Moskva : Profizdat, 1980. – 320 s.

13. История социалистической экономики СССР в 7-ми т. / редкол. : И. А. Гладков (отв. ред.) и др. – Москва : Наука, 1980. – Т. 7 : Экономика СССР на этапе развитого социализма (1960–1970-е годы). – 718 с. ; Istoriya sotsialisticheskoy ekonomiki SSSR v 7-mi t. / redkol. : I. A. Gladkov (otv. red.) i dr. – Moskva : Nauka, 1980. – Т. 7 : Ekonomiki SSSR na etape razvitogo sotsializma (1960–1970-e gody). – 718 s.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2017 р.

D. Nefyodov

SOCIALIST COMPETITION AND COMMUNIST LABOR MOVEMENT IN POSTWAR UKRAINE (1946–1965) IN THE WORKS OF SOVIET RESEARCHERS OF THE SECOND HALF OF THE 1960S– EARLY 1980S

The purpose of the scientific research is the study of the Soviet historiography of the second half of the 1960s–early 1980s on the investigation of the socialist competition and the communist labor movement in the Ukrainian SSR during postwar period (1946–1964). In Soviet historical science of the studied period socialist competition and the communist attitude to work were opposed to capitalist economy competition and proclaimed to be powerful factors for working class self-organization. In addition, a number of studies emphasize that the workers' participation in socialist competition became a means of bringing them to production management.

In general, we have to note that in the 1970s the socialist competition was proclaimed an essential means for education of the communist attitude to work, formation and development of the socialist way of life.

Moreover, an extremely important role of the competition in the propaganda of the Soviet way of life and work is confirmed by the legislative consolidation in the Ukrainian SSR Constitution of 1977 (P. 15), where it was named among several factors by means of which “the state ensures the growth of labor productivity, increase of production efficiency and work quality, dynamic, systematic and proportional development of the national economy”. This fact extremely actualized the need to study socialist competition including the one during postwar twenty years.

The failure of forced "entry into communism" provoked a change of movement title formulation, i.e. the phrase "for communist labor" was transformed into "the movement for a communist attitude to work". According to the Soviet interpretation, the essence of the socialist competition is primarily manifested in the development of industrial activity of workers, identification of their organizational abilities and talents, efforts to bring their experience into production, which promotes the rational organization of labor, production and management. Obvious signs of lag in socialist economy comparatively with the West in the late 1950s – early 1960s concretized the basic meaning and the title of socialist competition by the phrase "to improve the efficiency of social production".

According to Soviet scientists, insufficient material support of enterprises, assumption of obligations without real conditions and reserves, lack of rigor and haste in assigning honors were significant shortcomings in the organization of movement and greatly influenced its outcome. The fact of interference and total control over the process of competition organization was traditionally proclaimed to be "party care", but not the administrative promotion measures of the movement. Having no real economic basis, this form of "creative activity" of workers became one of the "pillars" of Soviet propaganda.

Keywords: Ukrainian SSR, working class, postwar reconstruction, socialist competition, communist labor movement, historiography.

УДК 391.4:316.344.42(438)"16"(045)

А.В. Папазова, Т.В. Терендій

ВБРАННЯ ТА ПРИКРАСИ ПОЛЬСЬКОЇ ШЛЯХТЯНКИ В ЕПОХУ БАРОКО

Проаналізовано особливості сукні, верхнього одягу, взуття та прикрас польської шляхтянки в епоху бароко, матеріал їх виготовлення. Розглянуто відмінності жіночої національної шляхетської культури вбрання в епоху бароко. Відзначається особливий вплив французької моди на стиль жіночого шляхетського одягу. Простежені критичні погляди щодо надмірного захоплення шляхтянками французькою модою з боку польської культурної еліти. Зроблено висновок про негативний вплив жіночої шляхетної моди на економіку та мораль Речі Посполитої XVII ст.

Ключові слова: польська шляхта, жіноче вбрання та прикраси, бароко, сарматизм, історія моди.

Мода минулих часів завжди буде викликати інтерес. Люди минулого виглядали по-іншому, по-іншому відчували, по-іншому рухалися, висловлюючи свою національну ідентичність і соціальний статус. Винятком не були польські шляхтянки. Як представниці привілейованого стану вони найпершими сприймали модні європейські віяння, особливо на них вплинуло бароко, що було періодом дуже вишуканого, десь чудернацького, вбрання та прикрас. Стиль бароко, що зародився в Європі, характеризує відсутність простоти і природності, а також тенденцію до дрібних деталей декору і безмірну пишність. Жінки намагалися бути неперевершеними та вічно молодими, для чого не шкодували грошей на одяг, що виготовлявся з коштовних іноземних тканин. Польща знаходилася під впливом моди Німеччини, Франції, Іспанії, Угорщини та передала ці тенденції Україні, Туреччині та всьому східному світу. Таким чином формуються особливості традиційного польського вбрання, які збереглися з невеликими змінами до нашого часу. До того ж патріархальному суспільству, яким була шляхетська Польща, тема жіночого та жіночності привертала замало уваги дослідників. Саме цим і визначається актуальність дослідження.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК
МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ІСТОРІЯ, ПОЛІТОЛОГІЯ
ВИПУСК 18

Головний редактор – чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов

Редакційна колегія серії:

Головний редактор – чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов

Заступник головного редактора – д.і.н., проф. В. М. Романцов

Відповідальний секретар – к.політ.н., проф. М. В. Трофименко

Засновник Маріупольський державний університет
87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129а
тел.: (0629)53-22-60; e-mail: visnyk.mdu.istoria.politologia@gmail.com

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
(Серія КВ №17802-6652Р від 24.05.2011)
Тираж 100 примірників. Замовлення № 141/17

Видавець «Видавничий відділ МДУ»
87500, м. Маріуполь, пр. Будівельників, 129а
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ДК №4930 від 07.07.2015 р.

Друкується в авторській редакції з оригінал-макетів авторів
Редакція не несе відповідальності за авторський стиль статей